

Patrick Modiano (rojen leta 1945), letošnji za marsikoga presenetljivi Nobelov nagrajenec za književnost, je avtor več kot petindvajsetih proznih besedil, večinoma podnaslovljenih kot “roman”. V njih, marsikdaj v prvi osebi, tiplje po časih svojega otroštva in odraščanja, nad katerimi se boči senca njegovega venomer odsotnega očeta in kjer pobliskavajo in spet izginjajo ljudje izmuzljivih identitet in nejasnih usod.

Pripoved *Rodovnik* (*Un pedigree*, 2005), iz katere objavljamo začetno poglavje, ima v njegovem opusu posebno mesto, saj je – za razliko od drugih Modianojevih del, kjer so avtobiografske prvine prenetene v fikcijsko, literarno govorico – izrazito dokumentarna: v njej pisec z detektivsko vestnostjo in raziskovalno akribijo zapisuje podatke, pomembne za njegovo življenjsko pot prvih dveh desetletij, in navaja ljudi, ki so stali ob njej.

Patrick Modiano

Rodovnik (Odlomek)

Rodil sem se 30. julija 1945 v Boulogne-Billancourtu, na Aleji Marguerite 11, očetu židu in materi Flamki, ki sta se spoznala v Parizu pod okupacijo. Pišem židu, ne vedoč, kaj je beseda zares pomenila mojemu očetu, a je bila tisti čas navedena v osebnih dokumentih. Močno razburkana obdobja pogosto botrujejo naključnim srečanjem, pa zato nisem nikoli občutil, da sem zakonski otrok in še manj dedič.

Moja mati se je rodila leta 1918 v Anversu. Otroštvo je preživela v tamkajšnjem predmestju, med Kielom in Hobokenom. Njen oče je bil delavec, potem pomočnik zemljemerca. Njen ded po materini strani, Louis Bogaerts, pristaniški delavec. Poziral je za kip dockerja, ki ga je naredil Constantin Meunier in ga je videti pred mestno hišo v Anversu. Ohranil sem njegov *loonboek* iz leta 1913, kamor je zapisoval vse ladje, ki jih je raztovarjal: *Michigan, Elisabethville, Santa Anna* ... Umrl je pri delu, približno petinšestdesetleten, zaradi padca.

Kot dekle je mati članica Rdečih sokolov. Dela pri Plinarniški družbi. Zvečer obiskuje tečaje dramske umetnosti. Leta 1938 jo Jan Vanderheyden, režiser in producent, izbere, da nastopi v njegovih flamskih "komedijah". Štirje filmi med letoma 1938 in 1941. Plesala je v varietejških revijah v Anversu in Bruslju in med plesalkami in artisti je bilo dosti beguncev, ki so prihajali iz Nemčije. V Anversu si na Horenstraat deli hiško s prijateljema: Joppie Van Allen je plesalec, Leon Lemmens nekakšen tajnik in zvodnik pri baronu Jeanu L., bogatem homoseksualcu, ki bo ubit med bombardiranjem Ostendeja maja 1940. Njen najboljši prijatelj je Lon Landau, mlad dekorater, ki ga bo spet srečala leta 1942 v Bruslju in bo nosil rumeno zvezdo.

Ker nimam drugih markacij, poskušam slediti časovnemu zaporedju. Leta 1940, po okupaciji Belgije, živi v Bruslju. Zaročena je z nekim

Georgesom Nielsom, ki pri dvajsetih upravlja hotel z imenom Canterbury. Restavracijo tega hotela so deloma zasegli oficirji Propaganda-Staffel. Mati živi v Canterburyju in tam srečuje različne ljudi. O teh ljudeh ne vem ničesar. Dela na radiu, pri flamskih oddajah. Angažirana je v gledališču v Gandu. Junija 1941 sodeluje na turneji po atlantskih in rokavskih pristaniščih, kjer igra flamskim delavcem organizacije Todt in, bolj na severu, v Hazenbroucku, nemškimi letalcem.

Bila je ljubko dekle s trdim srcem. Zaročenec ji je bil podaril čav čava, a ni skrbela zanj, temveč ga je puščala pri različnih ljudeh, kot bo pozneje počela z menoj. Čav čav je naredil samomor, skočil je skozi okno. Tega psa je videti na dveh ali treh fotografijah in priznati moram, da me nadvse gane in da se mu počutim zelo blizek.

Starša Georgesa Nielsa, bogata bruseljska hotelirja, ne marata, da bi se sin poročil z njo. Sklene, da bo zapustila Belgijo. Nemci jo nameravajo poslati v filmsko šolo v Berlinu, a neki mlad oficir Propaganda-Staffel, ki ga je spoznala v hotelu Canterbury, jo odtegne s te neugodne poti, ko jo napoti v Pariz, v produkcijsko hišo Continental, ki jo vodi Alfred Greven.

V Pariz pride junija 1942. Greven jo pošlje na avdicijo v studije v Billancourtu, a ničesar ne dorečejo. Pri Continentalu dela v službi za "synchronizacijo", kjer piše nizozemske podnapise za francoske filme, ki jih posname ta družba. Prijateljuje z Aurelom Bischoffom, enim od Grevenovih pomočnikov.

V Parizu stanuje v sobi na Quai de Conti 15, v stanovanju, ki ga oddajata neki bruseljski antikvar in njegov prijatelj Jean de B., ki si ga predstavljam kot mladeniča, čigar mati in sestre živijo v gradu nekje v Poitouju in ki skrivaj piše strastna pisma Jeanu Cocteauju. S posredovanjem Jeana de B. mati spozna Klauza Valentinerja, mladega Nemca, varno spravljenega v pisarniški službi. Živi v garsonjeri na Quai Voltaire in v prostem času prebira zadnje romane Evelyn Waugh. Poslan bo na rusko fronto, kjer bo umrl.

Drugi obiskovalci stanovanja na Quai de Conti: Georges d'Ismailoff, mlad Rus, jetični bolnik, ki je v ledenih zimah okupacije vedno hodil brez plašča. Christos Bellos, Grk. Zamudil je zadnji parnik za Ameriko, kjer bi se moral sestati s prijateljem. Geneviève Vaudoyer, deklet istih let. Za njimi ostajajo le imena. Prva francoska in meščanska družina, kamor bo povabljen moja mati: družina Geneviève Vaudoyer in njenega očeta Jean-Louisa Vaudoyerja. Geneviève Vaudoyer predstavi moji materi Arletty, ki stanuje na Quai de Conti v sosednji hiši. Arletty postane materina pokroviteljica.

Naj se mi oprostijo vsa ta imena in druga, ki bodo sledila. Pes sem, ki se prenareja, da ima rodovnik. Moja mati in oče nista navezana na nobeno

prav določeno okolje. Tako sta razsuta, tako negotova, da se moram močno potruditi, če hočem najti kak odtis ali signalno zastavico v tem živem pesku, kot se človek napreza, da bi z napol zabrisanimi črkami izpolnil obrazec za osebne podatke ali uradni vprašalnik.

Moj oče je bil rojen leta 1912 v Parizu, na Square Pétrelle na meji med 9. in 10. okrožjem. Njegov oče je bil po rodu iz Soluna in je izviral iz židovske družine iz Toskane, ki se je ustalila v otomanskem cesarstvu. Bratranci v Londonu, Aleksandriji, Milanu, Budimpešti. Štiri očetove sorodnike, Carla, Grazio, Giacomina in njegovo ženo Mary, bodo septembra 1943 v Aroni ob lagu Maggiore, Italija, umorili esesovci. Moj ded je kot otrok odšel iz Soluna v Aleksandrijo. Čez nekaj let je odpotoval v Venezuelo. Mislim, da je pretrgal s svojimi koreninami in s svojo družino. Na Isla de Margarita je kupčeval z biseri, potem je upravljal tržnico v Caracasu. Po Venezueli se je leta 1903 naselil v Parizu. Na Rue de Châteaudun 5 je vodil antikvariat, kjer je prodajal umetniške predmete s Kitajske in Japonske. Imel je španski potni list in je bil vse do smrti prijavljen na španskem konzulatu v Parizu, medtem ko so bili njegovi predniki kot "toskanski državljani" pod zaščito konzulatov Francije, Anglije in nato Avstrije. Ohranil sem nekaj njegovih potnih listov, enega je izstavil španski konzulat v Aleksandriji. Izkaznica, izdana v Caracasu leta 1894, potrjuje, da je član Društva za zaščito živali. Moja stara mati je bila rojena v Pas-de-Calaisu. Njen oče je leta 1916 prebival v nekem nottinghamskem predmestju. A po poroki bo prevzela špansko državljanstvo.

Moj oče je izgubil svojega, ko je bil star štiri leta. Otroštvo v 10. okrožju, Cité d'Hauteville. Kolegij Chaptal, kjer je bil zavodar, tudi ob sobotah in nedeljah, mi je dejal. In iz spalnice je poslušal glasbo s sejmišča na nasipu bulvarja des Batignolles. Mature ne opravi. V otroštvu in mladosti je prepuščen samemu sebi. Ko jih ima šestnajst, s prijatelji zahaja v hotel Bohy-Lafayette, v bare v montmartrskem predmestju, v Cadet, Luna Park. Ime mu je Alberto, a kličejo ga Aldo. Pri osemnajstih prodaja bencin, skrivaj prehaja pariške mitnice. Pri devetnajstih s tolikšno prepričljivostjo pregovarja direktorja banke Saint-Phalle, naj ga podpre pri "finančnih" operacijah, da pridobi njegovo zaupanje. A zadeva se slabo konča, saj je oče mladoleten in se vmeša pravosodje. Pri štiriindvajsetih ima najeto sobo na Aveniji Montaigne 33 in nekateri dokumenti, ki sem jih ohranil, pričajo, da gre večkrat v London, kjer sodeluje pri načrtovanju družbe Bravisco Ltd. Njegova mati umre leta 1937 v družinskem penzionu na Rue Roquépine, kjer je nekaj časa stanoval z bratom Ralphom. Potem prebiva v hotelu Terminus zraven kolodvora Saint-Lazare, od koder odide, ne da bi bil poravnal račun za sobo. Tik pred vojno vzame v najem trgovino z

nogavicami in parfumi na Bulvarju Malesberbes 71. V tem času stanuje na Rue Frédéric-Bastiat (8. okrožje).

Ko izbruhne vojna, nima trdnih tal pod nogami in že živi od drobnih lumparij. Leta 1940 si dá pošiljati pošto v hotel Victor-Emmanuel III, Rue de Ponthieu 24. V pismu bratu Ralphu, poslanem leta 1940 iz Angoulême, kamor so ga mobilizirali v topničarsko enoto, omenja lestenec, ki sta ga dala v zastavljalnico. V drugem pismu prosi, naj se mu v Angoulême pošiljajo *Naftne novice*. Med letoma 1937 in 1939 se je, skupaj z nekim Enriquezom, ukvarjal z naftnimi "posli": Družba Royalieu, romunska nafta.

Polom junija 1940 ga preseneti v angoulêmeški kasarni. Ker pridejo Nemci v Angoulême šele po podpisu premirja, ga ni med množico ujetnikov. Zateče se v Sables-d'Olonne, kjer ostane do septembra. Tam sreča prijatelja Henrija Langrouja in skupni prijateljici, neko Suzanne in Gisèle Hollerich, ki pleše pri Tabarinu.

Ko se vrne v Pariz, se ne prijavi kot žid. Z bratom Ralphom živi pri njegovi prijateljici, ki je domá z Mauritiusa in ima angleški potni list. Stanujejo na Rue des Saussaies 5, zraven Gestapa. Mauritiuščanka se mora, ker ima angleški potni list, vsak teden javiti na komisariatu. Več mesecev bo kot "Angležinja" internirana v Besançonu in Vittelu. Oče ima prijateljico Helo H., nemško židinjco, ki je bila v Berlinu zaročena z Billyjem Wilderjem. Februarskega večera leta 1942 ju aretirajo v restavraciji na Rue de Marignan ob preverjanju identitete, preverjanju, ki so bila tisti mesec zelo pogosta zaradi odloka, ki je ravno stopil v veljavo in je židom prepovedoval, da bi bili po osmi zvečer na ulici ali v javnem prostoru. Oče in prijateljica nimata pri sebi nobenega papirja. Inšpektorji ju v marici odpeljejo na "verifikacijo" v Rue Greffulhe, h komisarju z imenom Schweblin. Oče mora razkriti svojo identiteto. Policisti ga ločijo od prijateljice in posreči se mu, ko ugasne luč, pobegniti ravno v trenutku, ko ga nameravajo odpeljati v zapor. Hela H. bo naslednji dan iz zapora izpuščena, zagotovo je posredoval kak očetov prijatelj. Kdo? Dostikrat sem se to vprašal. Oče se po pobegu skriva pod stopnicami v stavbi na Rue des Mathurins in se trudi, da ga hišnik ne bi opazil. Zaradi policijske ure tam prebije noč. Zjutraj se vrne na Rue des Saussaies 5. Z Mauritiuščanko in Ralphom se zateče v hotel L'Alcyon de Breteuil, katerega lastnica je mati njunega prijatelja. Pozneje živi s Helo H. v opremljeni sobi na Square Villaret-de-Joyeuse in Aux Marronniers, Rue de Chazelles.

Osebe, ki sem jih identificiral med vsemi, s katerimi se je tisti čas družil: Henri Lagroua, Sacha Gordine, Freddie McEvoy, avstralski šampion v bobu in avtomobilski dirkač, s katerim si bosta takoj po vojni

na Champs-Élysées delila “pisarno”, katere sedeža nisem mogel nikoli dognati; neki Jean Koporindé (Rue de la Pompe 189), Geza Pellemont, Toddie Werner (ki se je dala klicati “gospa Sahuque”) in njena prijateljica Hessien (Liselotte), Kissa Kouprine, Rusinja, hči pisatelja Kuprina. Posnela je nekaj filmov in nastopila v igri Rogerja Vitraca *Gospodične z morja*. Flory Francken, z vzdevkom Nardus, ki ji je oče rekel “Flo”, je bila hči nizozemskega slikarja in je otroštvo in mladost preživela v Tuniziji. Potem je prišla v Pariz in redno zahajala na Montparnasse. Leta 1938 je bila vpletena v neki prestopek, kar jo je privedlo na sodišče, in leta 1940 se je poročila z japonskim igralcem, ki mu je bilo ime Sessue Hayakawa. Med okupacijo je bila v stikih z Dito Parlo, junakinjo filma *L'Atalante*, in njenim ljubimcem, doktorjem Fuchsom, enim od vodij obrata “Otto”, najpomembnejšega kupca na črnem trgu na Rue Adolphe-Yvon (16. okrožje).

Približno takšno je bilo okolje, v katerem se je gibal moj oče. Lahko živci? Premožna svojat? Navedel bom, preden se porazgubi v hladni noči pozabe, še eno Rusinjo, s katero je prijateljeval v tistem obdobju, in sicer Galino Orloff, z vzdevkom “Gay”. Zelo mlada je emigrirala v Združene države. Pri dvajsetih je plesala v reviji na Floridi, spoznala Luckyja Lucianoja, drobnega temnolasca, ki je bil zelo čustven in zelo udvorljiv, in postala njegova ljubimka. Ko se je vrnila v Pariz, je delala kot manekenka in se omožila, da je dobila francosko državljanstvo. V začetku okupacije je živela s Pedrom Eyzaguirrom, Čilencem, “tajnikom poslaništva”, nato sama v hotelu Chateaubriand, Rue de Cirque, kjer jo je moj oče dostikrat obiskal. Podarila mi je, ko sem bil star nekaj mesecev, plišastega medvedka, ki sem ga dolgo hranil kot talisman in kot edini spomin, ki bi mi ostal po izginuli materi. Pri štiriintridesetih je 12. februarja 1948 naredila samomor. Pokopana je v Sainte-Geneviève-des-Bois.

Ko sestavljam ta skupek imen in kličem k apelu v prazni kasarni, se mi v glavi vrtili in vse bolj sem zasopel. Hecni ljudje. Hecen čas, ko ne razločiš volka od psa. In moja starša se srečata prav v tem času, med ljudmi, ki so jima podobni. Zbegana in omotična metulja sredi mesta brez pogleda. *Die Stadt ohne Blick*. A nič ne morem pri tem, to je humus – ali gnoj –, iz katerega sem izšel. Drobce iz njunih življenj sem nabral večinoma od matere. Mnoge podrobnosti, ki se tičejo mojega očeta, so se ji porazgubile, tisti motni svet ilegale in črnega trga, v katerem se je gibal, ker ni šlo drugače. Skoraj ničesar ni vedela. In on je svoje skrivnosti odnesel s sabo.

Spoznala sta se oktobrskega večera leta 1942 pri Toddie Werner, imenovani “gospa Sahuque”, na Rue Scheffer 28 v 16. okrožju. Oče uporabljala osebno izkaznico, izdano na ime njegovega prijatelja Henrija Lagrouaja.

Ko sem bil otrok, je na zastekljenih hišnikovih vratih na seznamu stanovalcev Quai de Conti 15 poleg zaznamka "četrto nadstropje" še po okupaciji ostalo napisano ime "Henri Lagroua". Hišnika sem vprašal, kdo je ta "Henri Lagroua". Odgovoril mi je: tvoj oče. Ta dvojna identiteta me je osupila. Dosti pozneje sem izvedel, da je v tistem obdobju uporabljal druga imena, ki so v spomin nekaterih še nekaj časa po vojni priklicevala njegov obraz. A imena se nazadnje ločijo od ubogih smrtnikov, ki so jih nosili, in blesketajo v naši domišljiji kot daljne zvezde. Mati predstavi očeta Jeanu de B.-ju in njegovim prijateljem. Videti jim je "čuden Južnoamerikanec" in prijazno ji svetujejo, naj "se ga pazi". To pove očetu, ki ji v šali zagotovi, da bo prihodnjič videti "še bolj čuden" in jim bo "nagnal še več strahu v kosti".

Ni Južnoameričan, a ker nima legalne eksistence, živi od črnega trga. Mati ga hodi iskat v eno tistih trgovinic, do katerih se pride z enim mnogih dvigal pod arkadami na Champs-Élysées. Zmeraj je v družbi kar nekaj ljudi, ki jim ne vem imena. Predvsem je v stiku z "nabavnim uradom" na Aveniji Hoche 53, kjer delujeta armenska brata, ki ju pozna izpred vojne: Alexandre in Ivan S. Poleg druge robe jima dostavlja polne tovornjake zastarelih krogličnih ležajev, ki prihajajo iz nekdanjih skladišč družbe SKF in se bodo neuporabni grmadili in rjaveli v skladiščih Saint-Ouena. Med svojimi raziskavami sem naletel na imena nekaterih ljudi, ki so delali na Aveniji Hoche 55: baron Wolff, Dante Vannuchi, doktor Patt, "Alberto", in se vprašal, ali ni šlo enostavno za psevdonime, ki jih je uporabljal moj oče. Prav v nabavnem uradu na aveniji Hoche sreča nekega Andréja Gabisona, o katerem dostikrat pripoveduje moji materi in je šef tistega okrožja. Pod roke mi je prišel seznam agentov nemških specialnih služb iz leta 1945, na katerem je zaznamek o tem človeku: Gabison (André). Rojen leta 1907, narodnost italijanska. Trgovec. V potnem listu št. 13755, izdanem v Parizu 18. 11. 1942, je naveden kot tunizijski poslovnež. Od leta 1940 družbenik Richirja (nabavni urad, Avenija Hoche 55). Leta 1942 je v San Sebastianu kot poslovni partner Richirja. Aprila 1944 dela pod poveljstvom nekega Radosa iz SD in pogosto potuje na relaciji Hendaye-Pariz. Avgusta 1944 je naveden kot pripadnik šeste sekcije SD v Madridu pod poveljstvom Martina Maywalda. Naslov: Calle Jorge Juan 17, Madrid (telefon 50-222).

Druga očetova poznanstva med okupacijo, vsaj tista, ki jih poznam: Georges Giorgini-Schiff, italijanski bankir, in njegova prijateljica Simone, ki se bo pozneje poročila z lastnikom Moulin-Rougea, Pierrom Foucretom. Giorgini-Schiff je imel pisarne na Rue de Penthièvre 4. Oče je pri njem kupil zelo velik rožnat diamant, "južni križ", ki ga bo po vojni, ko bo ostal brez beliča, poskušal prodati. Giorgini-Schiffa bodo septembra

1943, po kapitulaciji Italije, aretirali Nemci. Med okupacijo je staršem predstavil doktorja Carla Gerstnerja, ekonomskega svetnika nemškega veleposlaništva, čigar prijateljica Sybil je bila židinja in bo po vojni postala, tako se zdi, "pomembna" oseba v Vzhodnem Berlinu. Annet Badel: nekdanji odvetnik in leta 1944 direktor gledališča Vieux-Colombier. Moj oče je črnoborzijanil z njim in z njegovim zetom, Georgesom Vikarjem. Badel je poslal moji materi izvod Sartrovih "Zaprtilih vrat", ki jih bo uprizoril maja 1944 v Vieux-Colombieru in ki so se najprej imenovala "Drugi". Tipkopis "Drugih" se je, ko sem imel petnajst let, še valjal na dnu omare v moji sobi v petem nadstropju na Quai de Conti. Badel je takrat mislil, da ima mati, zaradi Continentala, še zveze z Nemci in da bi z njenim posredovanjem hitreje dobil cenzurno dovoljenje za igro.

Drugi, očetu bližnji: André Camoin, antikvar, Quai Voltaire. Maria Tchernychev, potomka ruskega plemstva, a "deklasirana", s katero sta sodelovala pri velikih kupčijah črnega trga; in pri bolj skromnih, z nekim "g. Fouquetom". Fouquet je imel prodajalno na Rue de Rennes, stanoval pa je v hišici v pariškem predmestju.

Zaprem oči in vidim, kako iz najbolj globoke preteklosti s težkim korakom prihaja Lucien P. Mislim, da je deloval predvsem kot posrednik in seznanjal ljudi med sabo. Bil je zelo zajeten, in ko sem bil otrok, sem se vsakokrat, ko se je usedel, ustrašil, da se bo stol pod njegovo težo podrl. Ko sta bila z očetom mlada, je bil Lucien P. neuslišani ljubimec igralke Simone Simon, za katero je capljaj kot velik pudelj. In prijatelj Sylviane Quimfe, pustolovke in prvakinje v biljardu, ki bo pod okupacijo postala markiza d'Abrantès in ljubica člana tolpe z Rue Lauriston. Osebe, na katere se ni mogoče opreti. Samó sumljivi potniki, ki merijo kolodvorske čakalnice in ne vem, kam so namenjeni, če so sploh kam. Preden končam seznam prividov, moram navesti še brata, za katera sem se spraševal, ali sta dvojčka: Ivana in Alexandra S. Slednji je imel prijateljico, Inko, finsko plesalko. Gotovo sta bila velika mogotca črnega trga, saj sta med okupacijo praznovala svojo "prvo milijardo"; bilo je v stanovanju velike zgradbe na aveniji Paul-Doumer 1, kjer je stanoval Ivan S. Ta je po osvoboditvi zbežal v Španijo, tako kot André Gabison. In Alexandre S., kaj je bilo z njim? Me zanima. Ampak, ali si je to vprašanje sploh treba zastaviti? Moje srce bije za tiste, katerih obraze je bilo videti na "Rdečem lepaku".

V začetku leta 1943 Jean de B. in bruseljski antikvar zapustita stanovanje na Quai de Conti in moja starša se skupaj naselita v njem. Preden bom imel vsega tega dokončno vrh glave in mi bosta pošla dah in pogum, še nekaj drobcev iz njenega življenja v tistem daljnem času, ki sta ga vendarle živela v zmedi sedanjika.

Včasih se z Henrijem Lagrouajem in njegovo prijateljico Denise zatečeta v grad du Bréau v Ablisu. Grad je zapuščen. Ameriški lastniki so ga morali na začetku vojne zapustiti in so jima zaupali ključe. Na deželi se dostikrat vozi z Lagrouajem na njegovem petstokubičnem BSA-ju. Leta 1943 julij in avgust z očetom preživita v Le Petit Ritz, krčmi v Varenne-Saint-Hilaire. Giorgini-Schiff, Simone, Gerstner in njegova prijateljica Sybil se jima tam pridružijo. Kopanje v Marni. V krčmo zahaja tudi nekaj pridaničev s svojimi "ženami", med njimi neki "Didi" in njegova spremljevalka "ga. Didi". Možje zarana z avtom odrinejo po svojih kalnih poslih v Pariz in se vrnejo zelo pozno. Neko noč starši iz sobe nad svojo zaslišijo prepir. Ženska zmerja svojega kompanjona z "umazanim kifeljcem" in meče skozi okno šope bankovcev, očitaje mu, od kod je privlekel ves ta denar. Dvolična policaja? Pomagača Gestapa? Toddie Werner, imenovana "gospa Sahuque", pri kateri so se moji starši spoznali, v začetku leta 1943 ubeži raciji. Poškoduje se, ko skoči skozi okno svojega stanovanja. Iščejo enega najstarejših prijateljev mojega očeta, Sacha Gordina, o čemer priča pismo Uprave za osebni status pri Generalnem komisariatu za židovska vprašanja vodi ene od "sekcij za poizvedovanje in nadzor": "6. april 1944. V navedenem dopisu sem od vas zahteval, da brez odlašanja izvedete aretacijo žida Gordine Sacha zaradi kršenja zakona z dne 2. junija 1942. Obvestili ste me, da je imenovani zapustil stalno bivališče in odšel neznano kam. A pred nedavnim je bil opažen na kolesu na pariških ulicah. Torej vas moram naprositi, da ponovno preverite njegovo stalno bivališče v skladu z mojim dopisom z dne 25. januarja letos."

Samo za enkrat se spominjam, da je oče omenil tisto obdobje, nekega večera, ko sva bila skupaj na Champs-Élysées. Pokazal mi je začetek Rue de Marignan, tam, kjer so ga pobrali februarja 1942. In omenil mi je še eno aretacijo, pozimi leta 1943, ko ga je "nekdo" ovadil. Odpeljali so ga v zapor, od koder ga je "nekdo" rešil. Tisti večer sem občutil, da bi mi rad nekaj zaupal, a ni našel pravih besed. Rekel je le, da je marica obkrožila komisariate, preden je prispela do zapora. Ob enem teh postankov je vstopilo dekle, ki se je usedlo naproti njega in za katerim sem dosti pozneje brez uspeha poskušal najti sled, ne da bi vedel, ali gre za večer leta 1942 ali 1943.

Pomladi leta 1944 prejme oče na Quai de Conti nekaj anonimnih telefonskih klicev. Neki glas ga ogovori s pravim imenom. Neki popoldan, ko ga ni domá, pozvonita pri vratih francoska inšpektorja in želita "gospoda Modianoja". Mati jima pojasni, da je samo mlada Belgijka, ki dela pri Continentalu, nemški družbi. V podnajemu ima sobo v stanovanju, ki je last gospoda Henrija Lagrouaja, in ničesar ne ve. Rečeta ji, da bosta še

prišla. Da bi se jima izognil, se oče ne vrne na Quai de Conti. Domnevam, da ni šlo več za člana Schweblinove policije za židovska vprašanja, temveč za moža iz Sekcije za poizvedovanje in nadzor – kot pri Sachu Goudrinu. Ali s prefektуре, od komisarja Permilieuxa. Poskušal sem dati obraze na imena teh ljudi, a zmeraj so ostajali prihuljeni v mraku, s svojim zadahom po preperelem usnju.

Starši se odločijo, da kar najhitreje zapustijo Pariz. Christos Bellos, Grk, ki ga je mati spoznala pri B.-ju, ima prijateljico, ki živi na posestvu blizu Chinona. Vsi trije se zatečejo k njej. Mati vzame s seboj zimska športna oblačila za primer, če bo treba bežati še dlje. V tej hiši v Touraine se bodo skrivali do osvoboditve in se na kolesih vrnili v Pariz med povodnijo ameriških čet.

V začetku septembra je oče v Parizu, a se noče takoj vrniti na Quai de Conti, saj se boji, da mu bo policija spet potrkala na vrata, a tokrat zaradi njegovih dejavnosti na črnem trgu. Starši prebivajo v hotelu na vogalu avenije Breteuil in avenije Duquesne, v tistem Alcyon de Breteuil, kamor se je oče zatekel že leta 1942. Mater pošlje v izvidnico na Quai de Conti, da ugotovi, kako se stvari razvijajo. Poklicana je na policijo, kjer jo dolgo zaslišujejo. Tujka je in radi bi, da jim natančno pove, zakaj in čemu je leta 1942 pod nemško zaščito prišla v Pariz. Pojasni jim, da je zaročena z židom, s katerim živi dve leti. Policisti, ki jo sprašujejo, so brez dvoma kolegi tistih, ki sta nekaj mesecev prej poskušala aretirati očeta pod njegovim pravim imenom. Ali pa isti. Zdaj ga gotovo iščejo po njegovih privzetih imenih, a ga ne prepoznajo.

Mater izpustijo. Zvečer se po nasipu avenije Breteuil pod njunimi hotelskimi okni sprehajajo ameriški vojaki z ženskami, ki jim skušajo dopovedati, koliko časa so jih čakale. Ena kaže Američanu s prsti: “*One, two...*” Ampak Američan je ne razume in začne, oponašaje, še sam šteti: “*One, two, three, four...*” In se to ne neha. Čez nekaj tednov oče zapusti Alcyon de Breteuil. Ko se vrne na Quai de Conti, izve, da je njegovega forda, ki ga je bil skrtil v garaži v Neuillyju, junija rekvirirala milica in da je bil v tem fordu, ki ima od krogel preluknjano karoserijo in je zaradi potreb preiskave shranjen na policiji, ubit Georges Mandel.

Prevedel Aleš Berger